

Andmekaitse Inspektsioon
info@aki.ee

Teie 15.04.2024 nr 2.2.-1/24/4-2

Meie 21.05.2024 nr 11-1/928-3

Parandatud taotlus isikuandmete töötlemiseks teadusuuringus ilma isiku nõusolekuta

Juhindudes isikuandmete kaitse seaduse (IKS) §-s 6 sätestatust, esitame kooskõlastamiseks taotluse isikuandmete töötlemiseks uuringus „Ajutise töötamise mõju töötuna arvel olijate tööturukäitumisele ja majanduslikule toimetulekule“ ilma isiku nõusolekuta.

Uuringu pealkiri	Ajutise töötamise mõju töötuna arvel olijate tööturukäitumisele ja majanduslikule toimetulekule
-------------------------	---

Kas poliitika kujundamise uuring (IKS § 6 lg 5)	või	Jah
uuring hõlmab eriliigilisi isikuandmeid ja puudub valdkondlik eetikakomitee (IKS § 6 lg 4)		-
<i>Palume eelmise kahe lahtri puhul valida üks vastavalt õiguslikule alusele, v.a olukorras, kui poliitika kujundamise uuringu puhul puudub valdkondlik eetikakomitee. Kui poliitika kujundamise uuringus töödeldakse eriliiki isikuandmeid, siis täita ka eetikakomitee otsuse lahter.</i>		
Kas isikuandmete töötleja on määranud andmekaitse spetsialisti (sh tema nimi ja kontaktandmed)?		Jah Mari-Liis Sepper, Sihtasutus Mõttekoda Praxis, Mari- Liis.sepper@praxis.ee; 640 8000
Kas on olemas eetikakomitee otsus ¹ ? <i>Kooskõlastuse olemasolul lisada see taotlusele.</i>		Jah (vt lisa 7)
Kas osa uuringust toimub andmesubjekti nõusoleku alusel? <i>Kui jah, siis palume taotlusele lisada nõusoleku vorm või selle kavand ning küsimustik või selle kavand.</i>		Registriandmete analüüs - ei. Intervjuud – jah (vt lisad 2 ja 5)

¹ IKS § 6 lg 4 - kui uuringus töödeldakse eriliiki isikuandmeid, on vajalik ka eetikakomitee kooskõlastus.

1. Vastutava töötaja üldandmed²	
1.1. Vastutava töötaja nimi, registrikood, aadress ja kontaktandmed (sh kontaktisik) <i>analoogne registrikandega, kontaktisiku e-post, telefon</i>	Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium 70003158 Suur-Ameerika 1, 10122 Tallinn Kontaktisik: Siirika Paulman, tööhõive osakond, nõunik, Siirika.Paulman@mkm.ee , tel. 5887 8297
1.2. Isikuandmete töötlemiskoha aadress (kui erineb registriandmetest) <i>maja, tänav, asula/linn, maakond, postiindeks</i>	-

2. Volitatud töötaja üldandmed³	
2.1. Volitatud töötaja nimi, registrikood, aadress ja kontaktandmed (sh kontaktisik) <i>Aadress analoogne registrikandega, kontaktisiku e-post ja telefoninumber</i>	Sihtasutus Mõttekoda Praxis 90005952 Ahtri 6A, 10151 Tallinn Kontaktisik: Kirsti Melesk, kirst.melesk@praxis.ee , tel. 506 4269
2.2. Isikuandmete töötlemiskoha aadress (kui erineb registriandmetest) <i>maja, tänav, asula/linn, maakond, postiindeks</i>	-
2.3. Volitatud töötaja nimi, registrikood, aadress ja kontaktandmed (sh kontaktisik) <i>Aadress analoogne registrikandega, kontaktisiku e-post ja telefoninumber</i>	Statistikaamet 70000332 Tatari tn 51, 10134 Tallinn Kontaktisik: Kadri Rootalu, kadri.rootalu@stat.ee , tel. 625 9278
2.4. Isikuandmete töötlemiskoha aadress (kui erineb registriandmetest) <i>maja, tänav, asula/linn, maakond, postiindeks</i>	-
2.5. Volitatud töötaja nimi, registrikood, aadress ja kontaktandmed (sh kontaktisik) <i>Aadress analoogne registrikandega, kontaktisiku e-post ja telefoninumber</i>	Eesti Töötukassa 74000085 Lasnamäe 2, Tallinn 11412 Kontaktisik: Margit Paulus, margit.paulus@tootukassa.ee , tel. 614 8504
2.6. Isikuandmete töötlemiskoha aadress (kui erineb registriandmetest) <i>maja, tänav, asula/linn, maakond, postiindeks</i>	-

3. Mis on teadusuuringu läbiviimise õiguslik alus? <i>Nimetage õigusakt, mis annab Teile õiguse teadusuuringut läbi viia. Ei piisa viitest IKS § 6-le. Poliitikakujundamise eesmärgil läbiviidava uuringu puhul tuua välja volitusnorm, millest nähtub, et asutus on</i>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Uuringu läbiviimine on kooskõlas teadus- ja arendustegevuse korralduse seaduse § 13 lõike 1 punktiga 1, mille kohaselt kõigi ministeeriumide ülesandeks on oma valitsemisalale tarviliku teadus- ja arendustegevuse ning selle finantseerimise korraldamine. 2. Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi
--	--

²Vastutav töötaja on uuringu läbiviija (tellija). Juhul, kui vastutav töötaja kasutab uuringu läbiviimisel teisi isikuid ja asutusi, siis on need teised isikud ja asutused volitatud töötajad.

³Volitatud töötajate loetelu peab olema ammendav ehk kõik volitatud töötajad peavad olema nimetatud. Kui taotluse esitaja on volitatud töötaja, peab taotlusele olema lisatud dokument, kust nähtub, et vastutav töötaja on volitatud töötajale andnud volituse inspeksioonile taotluse esitamiseks.

selle valdkonna eest vastutav. Akadeemilise uuringu korral võib see olla näiteks Teadus- ja arendustegevuse korralduse seadus või teadus- või arendusprojekti avamise otsus, leping vms.

- tegevusvaldkonna piiritleb vabariigi valitsuse seadus (edaspidi VVS), mille § 63 lõike 1 kohaselt kuulub ministeeriumi valitsemisalasse muuhulgas riigi majandus-, ettevõtlus-, digiühiskonna-, tööhõive- ja tööturupoliitika kavandamine ja elluviimine; töösuhete ja töökeskkonna korraldamine ning võrdse kohtlemise ja soolise võrdõiguslikkuse edendamine ja koordineerimine ning vastavate õigusaktide eelnõude koostamine.
3. Lisaks eeltoodule piiritleb Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi tegevusvaldkonda Vabariigi Valitsuse 23.10.2002 määrus nr 323 „Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi põhimäärus“ (edaspidi põhimäärus). Vastavalt põhimääruse §-le 12 on ministeeriumi põhiülesanne valitsemisala valdkondades riigi arengukavade väljatöötamine ja nende kooskõla tagamine üleriigiliste arengukavadega, nende finantseerimise, elluviimise ja tulemuste hindamise korraldamine.
 4. Põhimääruse 3. peatükis on osakondade põhiülesannetena toodud § 17 punktis 18¹, et tööhõive osakonna põhiülesanne on tööturupoliitika kavandamine ja selle elluviimise korraldamine, et tagada tööealise elanikkonna suur tööga hõivatus ning tarviliku tööjõu olemasolu tööandjatele. Osakonnal on juhtiv roll tööjõu mobiilsuse, töövõime ja tööhõivevõime arendamisel ning nende poliitikavaldkondadega seotud tööturuteenuste, kulutuste, hüvitiste ja toetuste kujundamisel.
 5. Taotluse esitaja lähtub oma töös täiendavalt IKS-is täidesaatvat riigivõimu puudutavatest õigustest ja kohustustest. IKS § 6 lõike 5 alusel on täidesaatval võimul võimalik analüüsida andmeid poliitika kujundamise eesmärgil. IKS järgi loetakse teadusuuringuks ka täidesaatva riigivõimu analüüsid ja uuringud, mis tehakse poliitika kujundamise eesmärgil.
 6. Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium

	(tellijana) on volitanud Sihtasutust Mõttekoda Praxis (töövõtja) uuringut läbi viima 17. jaanuaril 2024 sõlmitud lepinguga nr 1.9-8/S/24-021-1
--	--

4. Mis on isikuandmete töötlemise eesmärk?

Kirjeldage uuringu eesmäärke ja püstitatud hüpoteese, mille saavutamiseks on vajalik isikuandmete töötlemine. Palume siin punktis selgitada kogu uuringut, mitte ainult taotluse esemeks olevat osa (näitaks ka nõusoleku alusel toimuvat uuringu osa). Kui osa uuringust toimub nõusoleku alusel, siis palume taotlusele lisada nõusoleku vorm või selle kavand ning küsimustik või selle kavand.

Uuringu üheks eesmärgiks on pakkuda täiendavaid selgitusi nn tööampsude tegemise üldpildile, et selgitada tööampsude tegemise viise, nende mõju inimeste tööturukäitumisele ning töötute valikuid ja motivatsiooni tööampse teha. Selleks on vaja viia läbi intervjuud töötuna tööampse teinud isikutega ja ka töötutega, kes tööampse teinud ei ole. Samuti viime läbi intervjuud tööandjatega, kelle juures on tööampse tehtud, et selgitada välja tööandjate vaateid tööampsude pakkumisele (sh tööampsude pakkumine nii töötutele kui tööturul laiemalt). Selleks on vajalik ettevõtete kontaktandmete päring ning seeläbi ka isikuandmete töötlemine. Intervjuud võimaldavad avada töötute valikuid nii püsiva kui ajutise töökoha valimisel ning tööampsude rolli selles, tööampsude tegemise kogemust ja selle valimise motivatsiooni. Intervjuud tööampse mitte teinud töötutega avavad suhtumist ajutisse töötamisse ja tööampsude tegemisse ning peegeldavad põhjuseid, miks tööampsude tegemist ei ole töötuse ajal kaalutud. Intervjuud tööandjatega, kelle juures on tööampse tehtud, avavad tööandjate valmisolekut ja motivatsiooni tööampse pakkuda, tööampsude eripära töökorralduses ja tööampsude pakkumises esinevaid väljakutseid tööandjatele (sh arvestades kokkupuudet tööampsudega üleüldiselt kui ka töötute ajutise töötamisega seondult).

Uuringu teise osa moodustab registriandmete analüüs, mis võimaldab leida täiendavaid mustreid tööampse teinud inimeste käitumises ning selgitada tööampsude mõju viisidel, mida varasemas analüüsis ei ole tehtud. Näiteks võrreldakse töötuna ajutist töötamist üldise ajutise töötamisega (VÕS lepinguliste töösuhetega) ning analüüsitakse nende mustrite erisusi ja sarnasusi, analüüsitakse tööampsudest saadavat tasu ja nende mõju töötamise motivatsioonile. Analüüsiperiood on 1.1.2020 kuni 31.12.2023 (analüüsiperioodi erisusi sihtrühmade lõikes vt täpsemalt lisa 4), mis annab täiendava ülevaate sellele, millised on tööampsude tegemise mustrid selle aja jooksul (sh ka olles mõjutamata COVIDi-aegsetest piirangutest), kas ja kuidas on ajutise töö tegemine muutunud võrreldes varasema analüüsiperioodiga (sh milline on majanduskeskkonna mõju tööampsude mustriks).

Uuringus püstitatud detailsed uurimisküsimused ja nendeks kasutatavad andmed on toodud käesoleva taotluse lisa 3.

5. Selgitage, miks on isikut tuvastamist võimaldavate andmete töötlemine vältimatult vajalik uuringu eesmärgi saavutamiseks.

Uuringu keskmes on registreeritud töötutele alates 1.09.2020 loodud võimalus töötada ajutiselt töötuna arvel oleku ajal (ehk teha tööampse). See tähendab, et registreeritud töötutel on võimalik tööotsingute kõrvalt teha ka ajutist tööd ilma, et töötuna arvel olek töötamise tõttu lõppeks. Tööampsu kestus võib olla kuni 8 päeva ühes kuus ning brutotasu ei või ületada 40% kehtivast

töötasu alammäärast. Tööampsusid võib teha mitte rohkem kui 12 kalendrikuul 24-kuulise ajavahemiku jooksul. Ühtlasi võib tööampsude ajal saada töötutoetust või töötuskindlustushüvitist, mis võib olla töötutele ka rahaliselt atraktiivne valik.

Uuringu eesmärk on analüüsida tööampsude mõju töötute tööturukäitumisele ja majanduslikule toimetulekule. Sealjuures on uuringu eesmärk välja selgitada kuivõrd on tööampsude mõju tingitud meetme disainist ja selle rakendamisest, kuivõrd töötute ja tööandjate käitumuslikest teguritest ja tööotsingus tehtud valikutest. Seeläbi pakub uuring uut sissevaadet tööampsude mõju kohta Eestis, mida sellise põhjalikkusega varem Eestis analüüsitud ei ole.

Isikuandmete töötlemine on vajalik tööampse teinud ja ka mitte teinud töötute intervjuerimiseks (vajalik on kontaktandmete päring, et kutsuda tööampse teinud ja samal perioodil töötuna registreeritud inimesi osalema intervjuul). Intervjuud pakuvad täiendavaid selgitusi tööampsude tegemise statistilisele üldpildile. Intervjuud võimaldavad avada töötute valikuid tööotsingute käigus ning tööampsude rolli selles, tööampsude tegemise kogemust ja selle valimise motivatsiooni. Intervjuud pakuvad selgitusi tööampsude tegemise motivatsiooni või mitte tegemise põhjuste kohta ning tööampsude ja püsiva töö otsingu seoste kohta. Samuti on vajalik tööandjate kontaktandmete töötlemine nende tööandjate intervjuerimiseks, kelle juures on tehtud tööampse, et pakkuda ka tööandja poolset vaadet ja täpsustada tööandja rolli töötutele tööampsude võimaluste loomises ja pakkumises.

Isikuandmete töötlemine on vajalik ka registriandmete analüüsi läbi viimiseks, mis võimaldab leida täiendavaid mustreid tööampse teinud inimeste käitumises ning selgitada tööampsude mõju viisidel, mida varasemas analüüsis ei ole tehtud. Näiteks on analüüsitava perioodi kuni 2023. aasta lõpuni, mis annab täiendava ülevaate sellest, millised on tööampsude tegemise mustrid viimase aasta jooksul, kas ja kuivõrd need on muutunud, milline on majanduskeskkonna mõju tööampsude tegemisele. Andmeanalüüsi põhjal on võimalik täiendavalt selgitada välja tööampsudest saadava sissetuleku mõju töötute toimetulekule (sh vaesusele) ja töötamise motivatsioonile, tööampsude ja töötamise motivatsiooni seoste erinevate alarühmade lõikes.

Analüüsi tulemuste põhjal tuuakse välja järeldused tööampsude mõju kohta ning sõnastatakse praktilised poliitikasoovitused ajutise töötamise põhimõtete muutmiseks, et saavutada paremini tööampsudele seatud eesmärgid.

6. Selgitage ülekaaluka huvi olemasolu.

Uuringu tulemused annavad nii poliitikakujundajatele, Eesti Töötukassale (edaspidi Töötukassa) kui tööturu osapooltele (sotsiaalpartneritele) teadmise, kuidas ajutine töötamine on rakendunud, millised on selle kitsaskohad, millist mõju (ja miks) see avaldab inimeste tööturukäitumisele ja kuidas seda meedet saab tõhustada, et toetada paremini teenusele seatud eesmärkide saavutamist.

Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi eesmärk on muuhulgas Eesti tööhõive ja tööturupoliitika kavandamine ja elluviimine ning valdkonnas rakendatud meetmete tulemuste hindamine. Valdonna üks strateegiline eesmärk on töötuse vähendamine ja töötuse kestuse lühendamine ning hõives püsivuse toetamine, mistõttu on oluline, et tööotsijad liiguksid võimalikult kiiresti tagasi sobivale ja väärtuslikule tööle. Uuringu tulemused võimaldavad Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumil ja Töötukassal paremini planeerida edasise tegevusi töötute toimetuleku ja hõivesse liikumise toetamiseks ja tööampsude meetme kohandamiseks, vastates paremini konkreetse sihtrühma vajadustele ning toetades meetme

eesmärkide saavutamist. Tulemusi saab vajadusel kasutada seaduse muutmisel. See omakorda tagab, et inimesed ei jää liiga pikalt tööturult eemale, ennetab pikaajalise töötuse teket ja vaesusesse sattumist.

Uuringu tulemused võimaldavad ajutise tööjõu vajadusega tööandjatel optimeerida ajutise tööjõu värbamist. Likvideerides ajutisi puudujääke tööjõus väldivad ettevõtted probleeme igapäevases äritegevuses ja suudavad paremini planeerida enda edasist tegevust. Uuring selgitab välja tööandjate motivatsiooni ajutise töötamise võimaldamiseks ning võimaldab Töötukassal ja Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumil planeerida tegevusi, et toetada ajutise töötamise võimaluste loomist tööandjate poolt.

Töötud saavad uuringule tuginedes teha andmepõhiseid otsuseid enda olukorra ja tulevase sissetuleku parandamiseks. Uuring pakub täiendavat sissevaadet tööampside mõjust töö otsimisele ja töötute toimetulekule töötuse perioodil. Seeläbi saavad uuringu tulemustest kasu kõik tööturu osapooled ning siseriiklik majandus laiemalt.

7. Selgitage, kuidas tagate, et isikuandmete töötlemine ei kahjusta ülemääraselt andmesubjekti õigusi ega muuda tema kohustuste mahtu.

Vajadusel loetleda täiendavaid kaitsemeetmeid privaatsuse riive vähendamiseks.

Selgitame kõigepealt, et kuna teadusuuringu loa taotlus Andmekaitse Inspektsioonile eeldab tellija kindlat valmisolekut uuring läbi viia, on Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium uuringu tellijana viinud teadus- ja arendustegevuse erandi alusel läbi avaliku konkursi ning sõlminud töövõtulepingu eduka pakkujaga. Uuringu sisuliseks läbiviijaks ja volitatud töötajaks on Sihtasutus Mõttekoda Praxis (edaspidi Praxis).

Individaalintervjuude läbiviimiseks esitab Praxis päringu Töötukassale koos soovivate kriteeriumitega intervjueeritavate valikuks (vt andmepäringu sisu lisa 4). Töötukassa valib juhuslikkuse alusel intervjueeritavad päringus täpsustatud üldkogumist. Töötukassale tehakse päring 115 töötuna registreeritu kontakti ja 75 tööandja kontakti kohta (vt täpsemalt intervjuude arv ja päringu maht lisas 4). Päringu maht on suurem kui planeeritud intervjuude arv selleks, et tagada teatav kontaktide varu, et asendada intervjuusid juhul kui osad inimesed ei soovi uuringus osaleda. Teiselt poolt oleme kontaktandmete päringu mahtu piiranud selliselt, et ei väljastataks uuringu teostajale liialt palju ebavajalikke andmeid, mida uuringu jaoks tarvis ei lähe. Juhul kui väljastatud kontaktide põhjal ei ole võimalik uuringus ette nähtud intervjuude arvu täita (nt kontaktandmed ei kehti, inimesed ei soovi uuringus osaleda), tehakse Töötukassale korduspäring üksnes nende intervjuude asendamiseks, mis jäävad puudu. Korduspäring tehakse samal põhimõttel ja samade tunnuste alusel, mis esialgne päring (5 kontakti ühe intervjuu kohta). Näide: kui kõigi esialgses päringus väljastatud inimestega ühendust võtmise järel jääb puudu 3 intervjuud, esitatakse Töötukassale uus kontaktandmete päring 15 töötute kontakti saamiseks, et kutsuda nad uuringus osalema. Hindame, et korduspäringud on vajalikud üksnes töötute intervjuude tegemiseks (tööandjate intervjuude jaoks piisab esialgses päringust) ning maksimaalne töötute kontaktide päringu maht (koos korduspäringutega) võiks jääda 230 kontakti piiresse (arvestades kokku töötud, kes on tööampse teinud ja need, kes ei ole tööampse teinud). AKI loa saamisel ja valimiisikutega kontakteerumisel informeeritakse andmesubjekte intervjuu eesmärgist ja selgitatakse võimalust uuringus osalemisest loobuda (intervjuul osalemine on vabatahtlik). Teavitust saadetakse kõigile kontaktisikutele hiljemalt ühe kuu jooksul alates kontaktandmete väljastamisest. Nõusolek intervjueeritavana uuringus osaleda antakse e-kirja teel või enne intervjuu algust suuliselt. Andmeid kogutakse vaid sel määral ja selle kohta, mis on vajalik uurimisküsimustele vastamiseks. Vt intervjueeritavatega

kontakteerumise vormi taotluse lisa 2.

Registriandmete analüüsiga seotud andmeandja (registripidaja) on Töötukassa, kellega on eelnevalt kooskõlastatud andmepäringu maht ja koosseis. Andmete liikumine uuringus on kavandatud nii, et oleks võimalikult lühike andmete liikumise tee ja andmeid töötleks minimaalselt vajalik hulk inimesi.

Kuivõrd osaliselt haldab ja väljastab registriandmeid Statistikaamet ning osaliselt vajavad Statistikaametis olemasolevad registriandmed täiendavaid päringuid vastavatest registritest, toimub andmete ühendamine esmalt Statistikaametis ning seejärel tehakse kättesaadavaks turvalisel viisil RDP-keskkonnas üle VPNi Praxisele.

Isikuandmete töötlemine ei kahjusta andmesubjektide õigusi ega muuda nende kohustuste mahtu, kuna **kõik uuringuprojekti lõpptulemused avaldatakse üldistatul kujul**. Uuringu tulemusi üldistatakse analüüsitava rühmade tasandil, st ei analüüsita ühtegi registreeritud töötut individuaalselt ega eraldi. Uuringu tulemuste avaldamisel jälgitakse, et registriandmete analüüsis ei oleks üheski lõikes vähem kui 20 andmesubjekti (juhul kui mõnes lõikes on inimeste arv väiksem, jäetakse andmed avaldamata või agregeeritakse vastavalt suurematesse rühmadesse). Andmetöötaja lähtub andmete töötlemisel isikuandmete töötaja üldjuhendis toodud andmete töötlemise põhimõtetest.

Isikuandmete kaitse üldmääruse (IKÜM) põhjenduspunkt 157 rõhutab, et registritest teabe sidumise teel võib saada uusi väärtuslikke teadmisi. Registrate alusel saadud uuringutulemused annavad usaldusväärseid ja kvaliteetseid teadmisi, mis on aluseks teadmispõhise poliitika sõnastamisele ja rakendamisele, saab parandada paljude inimeste elukvaliteeti ja suurendada tööturuteenuste tõhusust. Seda eesmärki kannab ka antud uuringuprojekt.

Info kõigi ministeeriumi poolt läbiviidavate uuringute ja analüüside kohta avaldatakse ministeeriumi lehel. Lehte ja sellel kajastuvat infot hoitakse ajakohasena. Inimestel on võimalik lehel tutvuda uuringute ja analüüside eesmärkide, andmekoosseisude ja analüüsi kokkuvõtliku teabega.

8. Kuidas toimub andmete edastamine isikuandmete allikalt teadusuuringu läbiviijani?

Sealhulgas palume välja tuua milliseid töötlussüsteeme ja/või keskkondi (sh pilveteenus) isikuandmete (sh pseudonüümitud) töötlemiseks kasutatakse ning millises riigis⁴ asuvad töötlussüsteemide/pilveteenuse pakkuja serverid.

Isikuandmete kasutamisel on oluline eristada uuringu kvantitatiivseks analüüsiks kasutatavaid andmeid ning kvalitatiivuuringu läbiviimiseks vajalikke andmeid.

Kvalitatiivuuringu jaoks vajalike kontaktandmete edastamise protsess:

- ✓ Praxis esitab päringu intervjueeritavate kontaktandmete saamiseks Töötukassale. Päring sisaldab infot nii valimi mahu kui intervjueeritavate taustatunnuste kohta (kas isik on varasemalt tööpse teinud oma endise tööandja juures; kas isik on teinud tööpse, aga pole selle eest raha saanud; kas isik on juht- või kontrollorgani liige – päritavate

⁴ Isikuandmete edastamine on lubatud üksnes sellisesse riiki, millel on piisav andmekaitse tase (Euroopa Liidu liikmesriigid; Euroopa Majanduspiirkonna lepinguga ühinenud riigid; riigid, mille isikuandmete kaitse tase on Euroopa Komisjoni poolt hinnatud piisavaks). Kui kasutatava keskkonna server ei asu piisava andmekaitsetasemega riigis, saab isikuandmete edastamine toimuda isikuandmete kaitse üldmääruse (IKÜM) artiklite 44-50 alusel. Täiendav teave: <https://www.aki.ee/isikuandmed/andmetootlejale/isikuandmete-edastamine-valisriiki>. Kui kasutatava keskkonna server asub riigis, mis ei ole piisava andmekaitse tasemega, tuleb täita ka taotluse punkt 12. Edastamine tähendab ka isikuandmete hoidmist serveris.

- andmete loetelu on ka lisa 4);
- ✓ Töötukassa teeb väljavõtte Töötukassa andmekogust vastavalt kokku lepitud valimi mahule ja taustatunnustele (vt ka lisa 4);
 - ✓ Töötukassa edastab valimisse kuuluvate isikute kontaktandmed koos taustatunnustega Töötukassa failivahetuskeskkonna kaudu krüpteerituna Praxise kontaktisiku isikukoodile. Failivahetuskeskkond on failide turvaliseks vahetamiseks Töötukassa partneritega;
 - ✓ Praxis hoiab Töötukassalt saadud intervjuueeritavate andmeid SharePoint kaustas (pilveteenuse server asub Euroopa Liidus). Andmed hoitakse eraldi intervjuu salvestustest ja transkriptsioonidest. Andmed, intervjuu transkriptsioonid ja salvestused hävitatakse hiljemalt 2 kuu jooksul peale uuringu lepingu lõppemist.

Registriandmete analüüsi läbiviimisel on hõlmatud järgmised registrid ja registripidajad:

- Töötukassa andmekogu;
- Statistikaametis hoitavad Maksu- ja Tolliameti andmed (töötamise register ning tulu- ja sotsiaalmaksu deklaratsioonide andmed).

Kuivõrd osaliselt haldab registriandmeid Statistikaamet ning osaliselt vajavad Statistikaametis olemasolevad registriandmed täiendavaid päringuid Töötukassast, toimub andmete ühendamine Statistikaametis ning seejärel tehakse pseudonüümitud andmestik kättesaadavaks Praxisele Statistikaameti teadlaste keskkonnas. Andmete liikumise protsess on järgmine:

- ✓ Uuringu läbiviija (SA Mõttekoda Praxis) teeb andmepäringu Statistikaametile (vt andmepäringu täpsemat koosseisu lisa 4).
- ✓ Statistikaamet esitab andmepäringu Töötukassale.
- ✓ Töötukassa koostab isikukoodidega andmestiku, tuginedes Statistikaameti esitatud andmepäringule.
- ✓ Töötukassa saadab isikukoodidega andmestiku Statistikaametisse.
- ✓ Statistikaamet ühendab isikukoodi alusel Töötukassast saadud valimiisikute andmed Statistikaametis olevate Maksu- ja Tolliameti andmetega ning koostab nende alusel ühendandmestiku, tuginedes Praxise andmepäringule. Statistikaamet koostab Maksu- ja Tolliameti ja Statistikaameti andmete alusel eraldi andmestiku VÕS lepinguga töötajate kohta Praxise päringu põhjal (vt lisa 4).
- ✓ Statistikaamet pseudonüümib mõlemad andmestikud ning **eemaldab andmetest isikukoodid**. Praxisele ei tehta kättesaadavaks isikukoodidega andmestikku ega anta võtit isikukoodide taastamiseks.
- ✓ Statistikaamet lisab pseudonüümitud andmestikud Praxisele analüüsiks kasutatavasse kausta Statistikaameti analüüsi keskkonnas.
- ✓ Praxis analüüsib andmeid Statistikaameti turvalises töökeskkonnas. Analüüsi tulemid (tabelid, joonised jms) läbivad enne Praxisele väljastamist konfidentsiaalsuse kontrolli, mille viib läbi Statistikaameti töötaja.

Lõpparuandes esitatakse tulemused statistilisel üldistatul kujul, tagades, et üksikisikuid ei ole võimalik tuvastada. Pseudonümiseeritud andmebaasi moodustamiseks on vaja luua koodivõti, mis sisaldab isikukoodi. Isikustatud (st isikukoodiga) andmed liiguvad vaid Statistikaameti ja Töötukassa vahel. Koodivõtme loob ja seda säilitab Statistikaamet. Isikukoodidega andmestikku ega koodivõtit ei tehta Praxisele kättesaadavaks.

9. Loetlege isikute kategooriad, kelle andmeid töödeldakse ning valimi suurus.

Inimeste rühmad, keda uurida kavatakse ning kui palju neid on.

Registriandmete analüüs

Uuringusse hõlmatud rühmad on:

1. Tööampse teinud töötud (osalusrühm): kogu uuringu perioodil (1.09.2020-31.12.2023) tegi vähemalt ühe tööampsu 29 838 unikaalset inimest (allikas: Eesti Töötukassa⁵).
2. Tööampse mitte teinud, kuid samal ajal registreeritud töötud (võrdlusrühm 1): kogu uuringu perioodil (1.09.2020-31.12.2023) oli töötuna arvel 228 966 unikaalset inimest (allikas: Eesti Töötukassa). Arvestades nende hulgast välja tööampsude tegijad on võrdlusrühm 1 maht 199 128 unikaalset inimest.
3. Samal perioodil võlaõigusliku lepinguga töötanud isikud (võrdlusrühm 2): Statistikaameti andmetel oli 2020. aastal VÕS lepinguga töötajaid 60 050 ja 2021. aastal 65 990. Eeldame, et samas suurusjärgus VÕS töösuhteid on olnud ka kahel järgneval aastal (ei kattu unikaalsete isikute arvuga, kuivõrd VÕS töösuhted võivad kesta üle mitme aasta ja korduda aastate lõikes)⁶.

Uuringu keskmes on ajutine töötamine töötuse ajal perioodil september 2020 kuni detsember 2023 (so osalusrühm). Selleks, et oleks võimalik võrrelda tööampse teinud töötute ja tööampse mitte teinud (kuid samal perioodil töötuna registreeritud) töötute töötuse perioodi kestust ja tööle saamist, on vajalik võrdlus kõigi registreeritud töötutega (võrdlusrühm 1). Selleks, et tagada analüüsitava tööturuteenuse järjepidevust, peab rakendama sama meetodikat, mida Töötukassa on kasutanud varem sama teenust analüüsides⁷. Ka seal oli võrreldud ajutise töö tegijaid kõigi samal perioodil registreeritud töötutega. Kuivõrd käesolevas taotluses kirjeldatud analüüs võimaldab ka uemate andmete analüüsi on võimalik hinnata kas ja kuidas on aja jooksul muutunud tööampsude tegemise mustrid, sh see, kes ja millal tööampse kasutab ning kes tööampsude võimaluse kasutamata jätab. Kuigi Töötukassa varasem analüüs juba katab osaliselt ka käesolevas uuringutaotluses analüüsivat perioodi, siis kordame andmepäringut kogu perioodi kohta kuivõrd uuringu tellija Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium on püstitanud täiendavad küsimused ajutise töötamise kohta, mida esialgses Töötukassa analüüsis ei olnud käsitletud.

Lisaks on kõigi võrdlusrühma kuuluvate kaasamine oluline osalus- ja võrdlusrühma võrreldavuse jaoks. Kui osalusrühm tugineb analüüsitalt perioodil kõiksele valimile, kuid võrdlusrühm on valimi põhine, on osalusrühma puudutavad statistilised hinnangud täpsed, samas kui võrdlusrühma puhul oleksid need tõenäosuslikud vahemikhinnangud. See teeks kahe rühma võrdlemise keeruliseks ning tulemuste tõlgendamine (ja rühmade võrdlus) oleks selle võrra ebaselgem.

Peale selle on üks uuringu eesmärke analüüsida ajutise töötamise mitte kasutajaid ja ajutise töötamise mitte kasutamise põhjuseid. Sellest annab kõige täpsema pildi võrdlusrühma analüüs, arvestades just võrdlusrühma tunnuseid ja proportsioone. Valimi põhine väljavõte võib mõningaid tulemusi moonutada (nt juhul kui võrdlusrühma proportsioonid muutuvad üle aja, konkreetsetes piirkondades vms). Kõikse valimi kasutamine võimaldab kõige täpsemaid hinnanguid, sh analüüsida ka võrdlusrühma proportsioonide muutusi.

Peame vajalikuks kõigi samal perioodil töötuna registreeritud hõlmamist analüüsi ka seetõttu, et oleks võimalik võrrelda tööturu näitajaid samade taustatingimuste korral (st töötus samal perioodil) ning et oleks võimalik detailsemalt analüüsida seda, kes teeb tööampse ja neid, kes

⁵ Andmed seisuga 07.03.2024, võivad tagantjärele muutuda.

⁶ <https://www.stat.ee/et/uudised/tooturul-varasemast-rohkem-inimesi-kuid-ebakindlamate-toosuhetega>

⁷ Vt ka Töötukassa analüüs: https://www.tootukassa.ee/web/sites/default/files/2023-11/Ajutine%20t%C3%B6tamine%20t%C3%B6tuna%20arveloleku%20ajal_2023.pdf

tööampse ei tee (sh detailsemalt avada tööampsude mitte tegemise põhjuseid). Selleks, et oleks võimalik võrrelda ajutise töötamise mustreid töötuse ajal ajutise töötamisega hõivatud isikute seas, võrreldakse tööampsude tegemise mustreid (tööampsude valdkonnad, tööampsude tegemise pikkus jms) VÕS töösuhte muustritega samal perioodil.

Registriandmete analüüsiks tehakse päring kõigi vahemiku 1.09.2020-31.12.2023 töötuna registreeritud töötute kohta. Samuti tehakse päring samal perioodil (1.09.2020-31.12.2023) VÕS töösuhtes töötanud isikute kohta vastavalt andmepäringule (vt lisa 4).

Intervjuud

Intervjueeritavate valimi suurus on täpsustatud andmepäringus (vt intervjuude arv ja kontaktandmete päringu maht lisas 4).

9.1. Tooge välja periood, mille kohta isikuandmete päring tehakse.

Registriandmete analüüs

Töötukassa andmekogu ja VÕS lepinguga töötajate päring: 1.09.2020-31.12.2023.

Maksu- ja Tolliameti andmete (maksukohustuslaste register ja töötamise register) päring: 1.01.2020-31.12.2023 (andmepäring on varasema algusajaga, et oleks võimalik tuvastada töötamist ja sissetulekuid enne töötuse perioodi ja tööampsude tegemist selleks, et võrrelda inimeste töist sissetulekut töötuse ajal tehtavate tööampsude sissetuleku suurusega. Andmepäringu täpsustust vt lisas 4.

Intervjuud

Kontaktandmete päring tehakse Töötukassa andmekogusse perioodi 1.1.2023-29.2.2024 kohta. Intervjuude puhul on perioodi valikul peetud silmas, et töötuse ja tööotsingu kogemus oleks hiljutisest perioodist, et tööampsude kogemust meenutada ja selles rääkida. Valimi suurust vt lisas 4.

9.2. Loetlege töödeldavate isikuandmete koosseis.

Tuua detailselt välja, milliseid isikuandmeid töödeldakse (nt ees- ja perenimi, isikukood, e-posti aadress jne) ning põhjendus, miks just neid andmeid on uuringu eesmärgi täitmiseks vaja. Vajadusel esitada taotluse lisana (nt tabelina).

Töödeldavate isikuandmete koosseisu vt lisas 4.

9.3. Loetlege isikuandmete allikad.

Nimetage konkreetsed isikuandmete allikad (nt registrid, küsitluslehed jne), kust isikuandmeid saadakse.

- Töötukassa andmekogu (Töötukassa)
- Statistikaametis olevad andmed:
 - Maksukohustuslaste register (Maksu- ja Tolliamet)
 - Töötamise register (Maksu- ja Tolliamet)

9.4. Kas andmeandjatega (andmekogu vastutava töötlejaga) on konsulteeritud ning nad on valmis väljastama uuringu eesmärgi saavutamiseks vajalikud andmed?

Jah, andmekogu vastutavate töötlejatega on konsulteeritud enne AKI taotlus esitamist ja vastavalt nende soovitudele päringut täpsustatud.

<p>10. Kas kogutud andmed pseudonümiseeritakse või anonümiseeritakse? Mis etapis seda tehakse? Kes viib läbi pseudonümiseerimise või anonümiseerimise (vastutav töötleja, volitatud töötleja, andmeandja vms)? Kui andmeid ei pseudonümiseerita, siis selgitada, miks seda ei tehta.</p> <p>Päringusse hõlmatud registriandmed pseudonümiseeritakse. Pseudonümiseerimise viib läbi Statistikaameti kui Maksu- ja Tolliameti määratud andmeandja ning volitatud töötleja. Pseudonümiseerimise võtit uuringu läbiviijale (Praxis) kättesaadavaks ei tehta (vt ka andmete edastamise protsessi, taotluse punkt 8).</p>
<p>10.1. Loetlege pseudonümiseeritud andmete koosseis.</p> <p>Pseudonümiseeritud andmete koosseis, vt töödeldavate isikuandmete koosseis, lisa 4.</p>
<p>10.2. Kirjeldage pseudonümiseerimise protsessi ja vahendeid. Kui kasutatakse koodivõtit, siis tuua välja, kes koodivõtit säilitab ja kui kaua säilitab.</p> <p>Pseudonüümid genereeritakse andmestikus isikukoodide põhjal. Pseudonüümimiseks kasutatakse koodivõtit, mis tugineb Statistikaameti meetodikal ja mida teistele osapooltele kättesaadavaks ei tehta. Kuivõrd tegemist on Statistikaameti kasutusel oleva pseudonüümimise meetodikaga, säilitab Statistikaamet koodivõtit tähtajatult.</p>
<p>10.3. Tooge välja pseudonümiseeritud andmete säilitamise aeg ja põhjendus. Kui andmeid ei pseudonümiseerita, siis tuua välja andmete kustutamise tähtaeg. <i>Vähemalt kvartali ja aasta täpsusega.</i></p> <p>Praxisel kaob ligipääs Statistikaameti keskkonnale vastavalt lepingule pärast projekti lõppu (IV kvartal 2024). Statistikaameti keskkonnas andmete säilitamise kord on reguleeritud vastavalt Statistikaameti konfidentsiaalsete andmete teaduslikel eesmärkidel kasutamise korrale. Andmete säilitamise periood lepitakse Statistikaameti ja Praxis vahel kokku andmete kasutuslepingus, mis on I kvartal 2025.</p> <p>Intervjuude salvestused ja nende transkriptsioonid kustutatakse Praxis poolt hiljemalt 2 kuu jooksul peale lepingu lõppemist (I kvartal 2025). Töötukassalt saadud kontaktandmed intervjuude läbiviimiseks kustutakse ühe kuu jooksul intervjuude lõppemisest (uuringus soovitud intervjuude arvu täitumisest), hinnanguliselt IV kvartal 2024.</p>

<p>11. Kas andmesubjekti teavitatakse isikuandmete töötlemisest? <i>Jah/ei</i></p>	Jah
<p>11.1. Kui vastasite ei, siis palun põhjendage⁸</p>	
<p>11.2. Kui vastasite jah, siis kirjeldage, kuidas teavitatakse.</p>	<p><u>Intervjuule kutse saanute puhul:</u> andmesubjektide teavitamine toimub intervjuu kutses (vt lisa 2), vajadusel vastavad uuringurühma liikmed intervjuueeritavate täiendavatele küsimustele ka intervjuu alguses (vt intervjuu kava lisa 5). Intervjuu kutsesse lisatakse ka link MKM lehel avaldatavale</p>

⁸ Isikuandmete töötlemisest teavitamise kohustus tuleneb IKÜM-st, teavitamata jätmine on põhjendatud väga erandlikel juhtudel.

	andmekaitse infole (lisa 6). Teavituse saadetakse välja hiljemalt 1 kuu jooksul peale kontaktandmete väljastamist Töötukassast. <u>Registripäringute puhul</u> : andmesubjektide teavitamine toimub läbi Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi kodulehel avaldatava teavituse. Teavituse sisu vt lisa 6.
11.3. Kust on leitavad andmekaitsetingimused⁹?	Intervjuu kutses (lisa 2) ja MKM kodulehel (lisa 6).

12. Kas isikuandmeid edastatakse kolmandatesse riikidesse¹⁰ <i>Jah/ei. Kui vastate küsimusele jah, siis täita ka järgnevad lahtrid.</i>	Ei
12.1. Loetlege riigid, kuhu isikuandmeid edastatakse.	-
12.2. Milliseid lisakaitsemeetmeid kasutatakse?	-

Kinnitan, et taotluses esitatud andmed vastavad tegelikkusele.

Lugupidamisega

(allkirjastatud digitaalselt)

Siirika Paulman
nõunik

Lisad:

Lisa 1. Töövõtuleping ja tehniline kirjeldus

Lisa 2. Intervjuueeritavatega kontakteerumise vormi mustand

Lisa 3. Uuringus püstitatud uurimisküsimused ja nendele vastamiseks kasutatavad andmeallikad

Lisa 4. Andmepäringu kirjeldus

Lisa 5. Intervjuu kava mustand

Lisa 6. Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi veebis avaldatav uuringu teavituse

Lisa 7. Eetikakomitee protokoll

Lisa 8. Volitus

58878297 Siirika.Paulman@mkm.ee

⁹ IKÜM-i kohaselt tuleb andmesubjektile esitada isikuandmete töötlemise kohta teave ehk nn andmekaitsetingimused, mis peavad vastama IKÜM art 12 – 14 sätestatule.

¹⁰ Isikuandmete edastamine on lubatud üksnes sellisesse riiki, millel on piisav andmekaitse tase (Euroopa Liidu liikmesriigid; Euroopa Majanduspiirkonna lepinguga ühinenud riigid; riigid, mille isikuandmete kaitse tase on Euroopa Komisjoni poolt hinnatud piisavaks). Isikuandmete nn kolmandatesse riikidesse edastamine toimub IKÜM artiklite 44-50 alusel. Täiendav teave: <https://www.aki.ee/isikuandmed/andmetootlejale/isikuandmete-edastamine-valisriiki>.